

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

Cu privire la aprobarea unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătire pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023

În temeiul art. 4 alin. (1) lit. (e) din Legea nr. 174/2017 cu privire la energetică (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 364-370, art. 620), cu modificările ulterioare, și ținând cont de existența riscului de limitare în sezonul de încălzire 2022-2023 a aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova în baza contractelor existente de furnizare, în vederea asigurării fiabile a economiei naționale și a populației cu resurse energetice și servicii comunale, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

1. Se instituie Comisia guvernamentală de coordonare a măsurilor de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023 și se aprobă componența acesteia, conform anexei nr. 1.

2. Se aprobă Planul de măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătire pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023, conform anexei nr. 2.

3. Ministerele, autoritățile și întreprinderile nominalizate în Planul de măsuri sus-numit:

1) vor elabora și vor aproba planuri interne în vederea întreprinderii acțiunilor necesare pentru executarea măsurilor prevăzute în Planul de măsuri nominalizat;

2) vor prezenta Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale, până la datele de 15 septembrie, 15 octombrie și 15 noiembrie, informația despre executarea măsurilor prevăzute în anexa nr. 2.

4. Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale va prezenta Guvernului, până la data de 25 a lunii următoare perioadei de raportare, informația privind progresul în realizarea Planului de măsuri menționat pentru luna precedentă.

5. Hotărârea Guvernului nr. 207/2019 pentru aprobarea Regulamentului privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale și a Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2019, nr. 148-158, art. 260) se modifică după cum urmează:

1) punctul 33 din anexa nr. 1 va avea următorul cuprins:

„33. Se consideră consumatori protejați următoarele categorii de consumatori finali:

1) toți consumatorii casnici ale căror instalații de gaze naturale sunt racordate la rețelele de distribuție a gazelor naturale;

2) prestatorii de servicii sociale esențiale care au legătură cu asistența medicală, asistența socială esențială, de urgență, de securitate, cu educația sau cu administrația publică și întreprinderile mici și mijlocii cu un consum mediu zilnic mai mic de 600 m³/zi, racordate la rețelele de distribuție a gazelor naturale;

3) centralele electrice cu termoficare și/sau centralele termice racordate la o rețea de transport sau de distribuție a gazelor naturale, care livrează energie termică în sistemul centralizat de alimentare cu energie termică sau care livrează energie termică pentru consumatorii indicați la subpunctele 1) și 2), cu condiția că acestea nu pot utiliza alte tipuri de combustibil.”;

2) punctul 24 din anexa nr. 2 va avea următorul cuprins:

„24. Se consideră consumatori protejați următoarele categorii de consumatori finali:

1) toți consumatorii casnici ale căror instalații de gaze naturale sunt racordate la rețelele de distribuție a gazelor naturale;

2) prestatorii de servicii sociale esențiale care au legătură cu asistența medicală, asistența socială esențială, de urgență, de securitate, cu educația sau cu administrația publică și întreprinderile mici și mijlocii cu un consum mediu zilnic mai mic de 600 m³/zi, racordate la rețelele de distribuție a gazelor naturale;

3) centralele electrice cu termoficare și/sau centralele termice racordate la o rețea de transport sau de distribuție a gazelor naturale, care livrează energie termică în sistemul centralizat de alimentare cu energie termică sau care livrează energie termică pentru consumatorii indicați la subpunctele 1) și 2), cu condiția că acestea nu pot utiliza alte tipuri de combustibil.”

6. Controlul asupra executării prezentei hotărâri se pune în sarcina Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

7. Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul infrastructurii
și dezvoltării regionale

Andrei SPÎNU

COMPONENTA
instituțională a Comisiei guvernamentale de coordonare a măsurilor
de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare
a furnizării gazelor naturale și pregătire pentru perioada
sezonului de încălzire 2022-2023

Prim-ministru, președinte al Comisiei
Viceprim-ministru, ministru al infrastructurii și dezvoltării regionale,
vicepreședinte al Comisiei
Ministru al finanțelor
Ministru al muncii și protecției sociale
Ministru al afacerilor interne
Ministru al mediului
Ministru al educației și cercetării
Ministru al economiei
Ministru al agriculturii și industriei alimentare
Ministru al sănătății
Director al Agenției Proprietății Publice
Director al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică
Director al Agenției Rezerve Materiale
Director al Agenției „Moldsilva”
    Director al Agenției Achiziții Publice
    Director al Agenției Supraveghere Tehnică
    Director al Agenției pentru Eficiență Energetică
    Director al Serviciului Vamal
    Director al Serviciului Fiscal de Stat
    Reprezentant al Congresului Autorităților Locale din Moldova
    Director al SA „Moldovagaz”
    Director al SA „Energocom”
    Director al SRL „Moldovatrangaz”
    Director al SRL „Vestmoldtransgaz”
    Director al SA „Termoelectrica”
    Director al SA „CET-Nord”
    Director al ÎS „Moldelectrica”
    Director al SA „RED-Nord”
    Director al ÎCS „Premier Energy Distribution” SA
    Director al ÎCS „Premier Energy” SRL
    Director al SA „FEE-Nord”
    Reprezentanți ai societății civile

PLANUL DE MĂSURI
de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a
furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de
încălzire 2022-2023

I. CONTEXT ȘI FUNDAMENTARE

Prelungirea războiului din Ucraina și incertitudinea privind evenimentele ce vor urma, perpetuează situația de criză în Republica Moldova, inclusiv în domeniul energetic. Astfel, în contextul în care Federația Rusă deține o poziție importantă (*dominantă*) pe piețele energetice, practic orice acțiune realizată de către aceasta legată de impunerea unor limitări în furnizarea resurselor energetice cât și sancțiunile aferente domeniului energetic aplicate de către alte state, se reflectă în mod direct asupra stabilității piețelor energetice și a valorilor și predictibilității prețurilor la aceste resurse. Cele mai vulnerabile în acest plan fiind statele în curs de dezvoltare și care sunt dependente de importurile de resurse energetice.

Evenimentele din regiune au un impact direct asupra prețurilor record înregistrate pentru resursele energetice în Europa, printre acestea pot fi enumerate: restricțiile impuse de UE la importul anumitor resurse energetice din Federația Rusă, reducerea volumelor de gaze naturale transportate de Federația Rusă spre Europa, inclusiv limitarea/stoparea furnizării gazelor naturale prin unul din cele mai importante conducte de gaz „North Stream I” prin care se transportă gaze naturale spre Europa/Germania. În Ucraina, cea mai mare centrală nucleară din Europa „Zaporije”, amplasată în sudul Ucrainei nu mai este controlată de autoritățile ucrainene, fiind astfel redusă producția de energie electrică, funcționarea stației de comprimare gaze ucraineană de la „Novopskov” ce asigură prin punctul de interconectare „Sokhranivka” amplasat la granița cu Federația Rusă circa 1/3 din volumul de gaze naturale tranzitate spre Europa a fost stopată, deoarece autoritățile ucrainene nu mai dețin controlul asupra acesteia.

Republica Moldova este dependentă de importurile de gaze naturale, practic 100% sunt livrate de compania rusă SAP „Gazprom”. În același timp, Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, gazele naturale fiind posibil a fi stocate în statele vecine sau în alte țări ce dispun de complexe de stocare. Aprovizionarea și infrastructura de gaze naturale din regiunea transnistreană nu se află sub controlul Guvernului Republicii Moldova. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce amplifică fluctuația sezonieră a cererii la nivel de țară.

Deși, există în prezent un contract de furnizare a gazelor naturale pe un termen de cinci ani între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, în continuare

persistă riscul privind rezoluțiunea unilaterală a Contractului din cauza neexecutării auditului datoriilor financiare, astfel existând riscul ca în orice moment livrările de gaze naturale să fie limitate sau sistate. Totodată, există riscul lipsei unor surse (*alternative*) sigure și competitive de import a gazelor naturale, în sensul achiziționării acestora la prețuri rezonabile și transportul lor către Republica Moldova (inclusiv, prin gazoductul Transbalcanic în flux invers).

Prin urmare, pentru a dispune de posibilitatea intervenției prompte în scopul asigurării securității aprovizionării cu resurse energetice, situația excepțională pe piața gazelor naturale - situație de alertă constatată/declarată prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova din 13.10.2021 (Proces verbal nr. 12-53-242-7749) în conformitate cu prevederile Regulamentului și Planului de acțiuni privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 207/2019, este menținută până în prezent, iar prin Hotărârea Parlamentului nr. 245/2022 a fost prelungită cu 60 zile, începând cu 08.08.2022, starea de urgență declarată pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Considerând riscurile existente în privința securității aprovizionării Republicii Moldova cu energie electrică și gaze naturale, Guvernul prin prezenta hotărâre vine cu mai multe măsuri de prevenire și atenuare a impactului asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării gazelor naturale.

În acest context, pe plan european, este de menționat și publicația Comisiei Europene din 18 mai 2022 „Comunicarea Uniunii Europene privind economiile de energie”, în care se prezintă în detaliu schimbările comportamentale pe termen scurt care ar putea reduce cu 5 % cererea de gaze naturale și petrol și încurajează statele membre să lanseze campanii de comunicare pe acest subiect destinate gospodăriilor și întreprinderilor. Totodată, conform comunicatului Comisiei Europene din 20 iulie 2022, Comisia a propus un nou instrument legislativ și un Plan european de reducere a cererii de gaze în Europa cu 15% până la 31 martie 2023, fiind menționat că toți consumatorii, administrațiile publice, gospodăriile, proprietarii de clădiri publice, furnizorii de energie și industria pot și ar trebui să ia măsuri pentru economisirea gazelor naturale.

În tabelele nr. 1 și 2 sunt prezentate estimări privind consumul lunar de gaze naturale al consumatorilor casnici și non-casnici din Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), precum și consumul lunar (octombrie-aprilie) estimat de păcură și gaze naturale în cazul funcționării SA „Termoelectrica” în bază de păcură în sezonul de încălzire 2022-2023. Tabelul nr. 3 indică consumul estimat de gaze naturale pe categorii de consumatori (protejați și întreruptibili) și consumul lunar al acestora în perioada octombrie-aprilie, anul 2022.

Conform analizei datelor istorice din anii precedenți când au avut loc creșteri semnificative la prețurile la gaze naturale, s-a relevat tendința consumatorilor de a trece de la utilizarea gazelor naturale la utilizarea altor resurse, ca lemnele și cărbunele. Prin urmare, se estimează că consumul de cărbune se va

majora de la 127,3 mii tone planificat până la 198,9 mii tone (nivelul anului 2017), ceea ce reprezintă o creștere de aproximativ 1,5 ori. În cazul lemnului, se estimează ca consumul acestuia să se majoreze de la 391,6 mii m³ planificat până la 573,9 mii m³ (nivelul anului 2016), ceea ce reprezintă o creștere tot de aproximativ 1,5 ori.

Totodată, conform datelor prezentate de către organele locale de specialitate în domeniul învățământului, din totalul de 2672 de instituții, 405 sunt conectate la rețeaua termică centralizată, 1481 – dispun de centrale termice pe gaze, 687 - dispun de centrale termice cu combustibil solid și 116 instituții de învățământ general sunt cu încălzite de la sobe. Cu referire la scenarii privind utilizarea unor surse alternative în cazul limitării furnizării cu gaze, au fost identificate doar 107 instituții care ar avea nevoie suplimentar de următoarele cantități de combustibil: Cărbune – 1176 t; Lemne - 924 m steri; peleți - 638 t; paie - 340 t; biomasă - 1495 t; brichete - 1636 t.

Tabelul 1

Consumul lunar de gaze naturale al consumatorilor casnici și non-casnici din Republica Moldova (malul drept al râului Nistru), mil. m³

Volume estimate	2022								2023			
	Apr	Mai	Iun	Iul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar
Consumatori casnici	30,7	15,7	13,4	9,5	9,6	9,6	20,8	47,0	65,5	70,5	65,6	54,5
Pentru producerea energiei termice și electrice	10,3	13,7	7,4	4,2	4,1	7,5	22,2	60,6	74,3	77,8	66,4	55,6
SA „Termoelectrica”	9,0	13,1	6,8	3,6	3,5	6,9	18,8	52,4	64,5	66,7	57,7	49,1
SA „CET Nord”	1,2	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	3,3	7,5	9,0	10,3	8,1	5,8
Centrale Termice	0,1	-	-	-	-	-	0,1	0,7	0,8	0,8	0,6	0,7
Instituții bugetare	0,9	0,2	0,1	0,1	0,1	0,2	1,5	6,2	9,7	9,4	8,2	4,3
Industrie	6,0	6,0	7,1	8,9	6,7	9,4	9,7	14,5	10,9	8,8	5,8	5,9
Alte sectoare	16,8	8,7	7,6	6,7	9,9	11,6	15,3	15,6	21,2	23,7	23,5	21,8
Total	64,7	44,3	35,6	29,4	30,4	38,3	69,5	143,9	181,6	190,2	169,5	142,1

Tabelul 2

Consumul estimat de păcură și gaze naturale în cazul funcționării SA „Termoelectrica” (doar Centrala electrică cu termoficare - CET Sursa nr. 1) în baza de păcură în perioada octombrie 2022 - aprilie 2023

SA „Termoelectrica” CET Sursa 1	2022	2022	2022	2022	2023	2023	2023	2023	Total
	Sep	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	
Cantitatea de gaze naturale, mil. m ³	4,52	0,77	0,74	0,77	0,77	0,71	0,77	0,73	9,77
Cantitatea de păcură, tone	-	13.907	35.805	37.390	39.247	40.311	35.346	14.987	216.993

Tabelul 3

Consumul de gaze naturale pe categorii de consumatori: Protejați și întreruptibili, octombrie 2022 - aprilie 2023

Nr. crt.	Categoria consumator	Consumul lunar, mil. m ³							Total	
		Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Ianuarie	Februarie	Martie	Aprilie		
1.	Protejați	42,3	67,2	102,3	109,3	77,4	84,2	22,0	504,7	54,5
2.	Întreruptibili	24,7	73,4	72,8	77,8	60,6	65,7	46,0	421,2	45,5
3.	Total	67,1	140,6	175,1	187,1	138,0	149,9	68,0	925,8	100,0

Sursa: Operatorii de sistem gaze naturale licențiați din Republica Moldova

II. ANALIZA POTENȚIALELOR RISCURI ÎN CAZUL UNOR LIMITĂRI SAU SISTĂRI DE GAZE NATURALE

Având în vedere contextul local și regional privind aprovizionarea cu gaze naturale, precum și riscurile de limitare, sistare a furnizării gazelor naturale din import în baza noului Acord Adițional la Contractul încheiat între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom” în octombrie 2021, au fost analizate 3 scenarii cu probabilități de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de 35%, 50% și 100%, fără ca să existe defecțiuni tehnice pe direcțiile de transport al gazelor naturale (din import) sau defecțiuni tehnice în rețelele de transport al gazelor naturale, și a fost estimat deficitul de gaze naturale în fiecare caz, cu considerarea realizării măsurilor de reducere și ameliorare a impactului limitării furnizării gazelor naturale. Scenariile au fost analizate, inclusiv prin prisma crizei energetice din octombrie 2021, când a fost înregistrat un deficit de circa 35% din necesarul de gaze naturale, urmare a reducerii furnizării gazelor naturale de către SAP „Gazprom”. Capacitățile rezervate de gaze naturale pentru consumatorii de pe malul stâng și drept al Republicii Moldova, pentru luna octombrie 2021, au fost în valoare totală de doar 5,7 mil. m³/zi (1,7 mil. m³/zi - malul drept al râului Nistru și cca 4 mil. m³/zi - malul stâng al râului Nistru), fiind nevoie de capacități adiționale atât pentru malul stâng cât și pentru malul drept pentru funcționarea normală atât a sistemului de transport și distribuție a gazelor naturale cât și a sectorului electroenergetic.

Impactul acestor limitări, și a deficitului de gaze, a fost analizat și din aspectul disponibilității la SA „Termoelectrica” (CET Sursa nr. 1), care este cel mai mare consumator de gaze naturale din țară, a unor rezerve suficiente de păcură pentru a trece la producerea energiei electrice și termice din păcură pe întreg sezonul de încălzire, precum și a altor măsuri ce au putut fi posibil a fi cuantificate.

Totodată, în Plan sunt planificate o serie de măsuri de reducere a consumului de gaze naturale, care urmează a fi aplicate cu sau fără apariția unor limitări de furnizare a gazelor naturale, acestea fiind prezentate în tabelul nr. 4.

Tabelul 4

**Măsuri necesare de reducere a consumului de gaze naturale cu sau fără
apariția unor limitări de furnizare a gazelor naturale**

Măsuri de reducere a consumului	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	Total
	Consum redus de gaze naturale în caz de limitare, mil m ³							
Măsura nr. 1: Monitorizarea și asigurarea zilnică a consumului rațional de resurse energetice în cadrul clădirilor publice și comerciale, inclusiv de către persoana responsabilă desemnată pentru fiecare clădire	1,7	2,3	3,2	3,3	3,2	2,6	1,8	18
Măsura nr. 2: Campanii de informare a cetățenilor privind modalitățile de reducere a consumului	0,6	1,5	2,1	2,1	2,1	1,6	0,9	11
Măsura nr. 3: Reconectarea cazanelor pe biomasă în cadrul instituțiilor publice	0,5	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	0,5	7
Măsura nr. 4: Creșterea cererii de lemne de foc cu aproximativ 50%, urmare a creșterii prețului gazelor naturale	4,0	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	4,0	48
Măsura nr. 5: Creșterea cererii de cărbune cu aproximativ 50%, urmare a creșterii prețului gazelor naturale	2,5	8,0	8,0	8,0	8,0	8,0	2,5	45
Măsura nr. 8: Trecerea SA „Termoelectrica” (CET sursa 1) la combustibil alternativ (păcură) *	-	-	-	-	-	-	-	-
Total	9,3	21,0	22,5	22,6	22,5	21,4	9,7	129

* Măsura nr. 8 se va aplica în dependență de evoluțiile prețurilor la resursele energetice.

În tabelul nr. 5 este prezentat scenariul cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de 35%, inclusiv măsurile necesare a fi întreprinse în vederea reducerii cererii sau acoperirii deficitului de gaze naturale creat. În acest scenariu, sunt considerate a fi aplicate măsurile 1-5 cu aplicarea adițională a măsurilor 6-9.

Tabelul 5

Scenariul cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale cu 35% și măsuri necesare a fi întreprinse

Scenarii limitarea furnizării gazelor naturale	Probabilitatea	% limitări	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	Total	Rezerva
			Deficit volume de gaze naturale în caz de limitare, mil m ³								
I	Foarte ridicată	35%	24	50	64	67	59	50	23	337	
Măsurile nr. 1-5			9,3	21,0	22,5	22,6	22,5	21,4	9,7	129	-
Măsura nr. 6: Reducerea temperaturii agentului termic livrat în sistemele de alimentare centralizată cu energie termică cu 10%			0,5	2,4	2,4	2,4	2,4	2,4	0,5	13,0	-
Măsura nr. 7: Trecerea centralelor electrice cu termoficare (CET) a fabricilor de zahăr la combustibil alternativ, ICS „Moldova-Zahar” SRL și IM „Südzucker Moldova” SA			0,5	8,0	1,0	0,5	-	-	-	10,0	-
Măsura nr. 8: Trecerea SA „Termoelectrica” (CET sursa 1) la combustibil alternativ (păcură)			13,7	18,6	38,1	41,5	34,1	26,2	8,6	180,8	83,2
Măsura nr. 9: Asigurarea valorii maxime a limitei contului operațional de echilibrare în punctele de interconectare			-	-	-	-	-	-	4,2	4,2	12,8

În tabelul nr. 6 este prezentat scenariul cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de 50%, inclusiv măsurile necesare a fi întreprinse în vederea reducerii cererii sau acoperirii deficitului de gaze naturale creat. În acest scenariu, sunt considerate a fi aplicate măsurile 1-7, și adițional aplicarea măsurilor 8-11,13.

Tabelul 6

Scenariul cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale cu 50% și măsuri necesare a fi întreprinse

Scenarii limitarea furnizării gazelor naturale	Probabilitatea	% limitări	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	Total	Rezerva
			Deficit volume de gaze naturale în caz de limitare, mil m ³								
II	Foarte ridicată	50%	35	72	91	95	85	71	32	481	
Măsurile nr. 1- 7			10,3	31,4	25,9	25,5	24,9	23,8	10,2	152	0

Măsura nr. 8: Trecerea SA „Termoelectrica” (CET sursa 1) la combustibil alternativ (păcură)	18,1	40,6	50,9	51,1	49,0	42,0	7,1	259	5
Măsura nr. 9: Asigurarea valorii maxime a limitei contului operațional de echilibrare în punctele de interconectare	0,7	-	5,0	9,3	2,0	-	-	17	-
Măsura nr. 10: Utilizarea stocurilor de gaze naturale din rețelele de transport naționale	5,9		6,8	5,8	0,5			19	-
Măsura nr. 11: Utilizarea stocurilor strategice de gaze naturale disponibile			2,4	3,3	8,6	5,2	5,0	24,5	-
Măsura nr. 13: Accesarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD ratificat, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”							9,7	9,7	190,3

În tabelul 7 este prezentat scenariul cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale în proporție de 100%, inclusiv măsurile necesare a fi întreprinse în vederea reducerii cererii sau acoperirii deficitului de gaze naturale creat. În acest scenariu, sunt considerate a fi aplicate măsurile 1-7, și adițional aplicarea măsurilor 8-13.

Tabelul 7

**Scenariul cu probabilitatea de limitare a furnizării gazelor naturale
cu 100% și măsuri necesare a fi întreprinse**

Scenarii limitarea furnizării gazelor naturale	Probabilitatea	% limitări	Oct	Nov	Dec	Ian	Feb	Mar	Apr	Total	Rezerva
			Deficit volume de gaze naturale în caz de limitare, mil m ³								
III	Foarte ridicată	100%	70	144	182	190	170	142	65	962	
Măsurile nr. 1- 7,			10,3	31,4	25,9	25,5	24,9	23,8	10,2	152	-
Măsura nr. 8: Trecerea Termoelectrica (CET sursa 1) la combustibil alternativ (păcură)			18,1	46,0	50,9	51,1	49,0	42,0	7,1	264	-
Măsura nr. 9: Asigurarea valorii maxime a limitei contului operațional de echilibrare în punctele de interconectare			17,0	-	-	-	-	-	-	17,0	-
Măsura nr. 10: Utilizarea stocurilor de gaze naturale din rețelele de transport naționale			19,0							19,0	-
Măsura nr. 11: Utilizarea stocurilor strategice de gaze naturale disponibile			5,6	18,9						24,5	-
Măsura nr. 12: Deconectarea consumatorilor întreruptibili conform HG 207/2019				17,0	11,6	16,7	4,7	15,2	33,4	98,6	-
Măsura nr. 13: Accesarea Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD ratificat, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”				30,7	93,6	75,7				200,0	-

În cazul în care vor fi aplicate toate măsurile de reducere și atenuare a impactului limitării gazelor naturale, este posibil a fi economisit și/sau substituit circa 477 mil m³ gaze naturale pe parcursul sezonului de încălzire 2022-2023, fără a considera măsurile de deconectare a tuturor consumatorilor întreruptibili (cu excepția SA „Termoelectrica”) și achiziție de gaze naturale din surse alternative.

Reieșind din scenariile analizate se poate conchide că, în cazul limitării furnizării gazelor naturale cu 35% sau 50% în perioada octombrie 2022 – aprilie 2023, nu va fi necesar a deconecta careva consumatori întreruptibili, în condițiile în care vor fi realizate/îndeplinite toate măsurile preventive și de atenuare a impactului limitării gazelor naturale enumerate în Plan.

În cazul limitării/sistării furnizării gazelor naturale cu 100%, începând cu luna noiembrie va fi necesar a purcede la deconectarea parțială a consumatorilor întreruptibili și a procura volume suplimentare de gaze naturale din alte surse sau de pe piața spot pentru acoperirea consumului estimat, chiar dacă ar avea loc deconectări ale consumatorilor întreruptibili. Conform estimărilor în cadrul acestui scenariu, prin Acordul din împrumut de la Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) de 300 mil. EURO, în cazul aplicării tuturor măsurilor de atenuare a impactului (Măsurile 1-15), la prețul mediu estimat de achiziție a gazelor naturale de 1500 Euro/1000 m³ va fi posibil a acoperi deficitul de gaze naturale până în luna decembrie și parțial consumul din ianuarie, ulterior volumul de gaze naturale necesar acoperirii deficitului de gaze naturale fiind posibil a fi achiziționat din sursele financiare acumulate din plățile pentru gazele naturale furnizate, în condițiile în care prețurile reglementate reflectă costul real al achiziționării. Totodată, un element de lichiditate poate constitui transferurile din Fondul de Reducere a Vulnerabilității energetice.

Urmare a ratificării (iulie 2022) de către Parlamentul Republicii Moldova a Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și BERD, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”, semnat la 23 iunie 2022, va fi asigurată posibilitatea acumulării unor rezerve strategice de gaze naturale și/sau va fi facilitat procesul de diversificare a furnizorilor de gaze naturale și a rutelor de aprovizionare. În cazul unui preț mediu estimat de achiziție a gazelor naturale de 1500 Euro/1000 m³, va putea fi achiziționat un volum de gaze naturale de până la 200 mil. m³.

III. MĂSURI DE PREVENIRE ȘI ATENUARE A IMPACTULUI

În scopul întreprinderii pașilor necesari pentru punerea în aplicare a măsurilor de atenuare și reducerea a consumului de gaze naturale în caz de limitare a furnizării gazelor naturale, sunt planificate o serie de măsuri preventive necesare a fi întreprinse de către autorități.

Astfel se prezintă tabelul cu măsurile preventive, termenul de realizare și responsabilii, necesare a fi întreprinse în vederea prevenirii și atenuării impactului în caz de limitare a furnizării gazelor naturale.

Tabelul 8

Măsuri preventive

Nr.	Măsuri preventive	Termen de realizare	Responsabil
1	Accelerarea implementării programelor de eficientizare a consumului de energie, cu accent pe consumatorii vulnerabili și sectorul rezidențial, elaborarea de noi programe și implementarea lor.	Permanent	Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR), Agenția pentru Eficiență Energetică (AEE)
2	Implementarea de către autorități conform competențelor a Legii nr. 241/2022 privind Fondul de reducere a vulnerabilității energetice și a măsurilor îndreptate spre prevenirea și combaterea vulnerabilității energetice a populației	Permanent	Ministerul Muncii și Protecției Sociale MIDR Ministerul Finanțelor
3	Creșterea treptată a volumelor și completarea rezervelor de stat de păcură și de cărbune, până la nivelul maxim prevăzut de Nomenclatorul bunurilor materiale din rezervele de stat	15.12.2022	Ministerul Afacerilor Interne Agenția Rezerve Materiale
4	Întreprinderea măsurilor de asigurare a necesarului de cărbune pentru sezonul de încălzire 2022-2023 pentru toată populația care utilizează această sursă alternativă de încălzire, inclusiv monitorizarea menținerii unui preț rezonabil de comercializare a cărbunelui. Considerând creșterea semnificativă a prețurilor la gazele naturale importate și tendințele anilor precedenți când se înregistrau majorări a prețului de import a gazelor naturale, se va majora și cererea de cărbune. Prin urmare, se estimează ca aceasta cerere să se majoreze de la 127,3 mii tone planificat până la 198,9 mii tone (nivelul anului 2017), sau o creștere de aproximativ 1,5 ori.	2022-2023	Sectorul privat Grupul de lucru privind supravegherea prețurilor la produse/servicii pe piața internă de consum
5	Întreprinderea unui plan de acțiuni pentru asigurarea funcționării Fabricii de pelete din Pașcani începând cu septembrie 2022 la capacitate maximă posibilă	15.09.2022	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
6	Întreprinderea acțiunilor necesare pentru facilitarea importului de materie primară pentru producerea biocombustibililor solizi	01.09.2022	Ministerul Mediului Ministerul Finanțelor Serviciul Vamal
7	Organizarea, monitorizarea și colectarea deșeurilor lemnoase în timpul tăierilor	2022-2023	Ministerul Mediului Agenția „Moldsilva

	sanitare ca materie primă pentru biocombustibil		Se recomandă Autorităților Publice Locale (APL)
8	Identificarea măsurilor de aplicare a facilităților fiscale pentru promovarea surselor de energie regenerabile și eficienței energetice.	01.10.2022	Ministerul Finanțelor MIDR
9	Asigurarea durabilității surselor de biomasă și dezvoltarea infrastructurii de creștere a plantelor energetice (elaborarea/modificarea cadrului normativ, elaborarea/lansarea mecanismelor financiar-economice de susținere a producătorilor)	2022-2023	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
10	Identificarea opțiunilor de subvenționare a mediului de afaceri, care vor trece la utilizarea carburanților alternativi (păcură și cărbune) și vor face investiții în tehnologii în vederea reducerii emisiilor de poluanți de la surse fixe de poluare, inclusiv cu prezentarea dovezilor.	2022-2023	Ministerul Mediului Ministerul Economiei Ministerul de Finanțe
11	Organizarea, monitorizarea și colectarea deșeurilor lemnoase în timpul tăierilor efectuate la întreținerea drumurilor (spații verzi) ca materie primă pentru biocombustibil, și oferirea accesului la acestea la solicitare	2022-2023	MIDR
12	Organizarea, monitorizarea și colectarea deșeurilor lemnoase în timpul tăierilor și colectării deșeurilor agricole (cu axare pe agricultorii care au obținut subvenții de la stat)	2022-2023	Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare
13	Întreprinderea măsurilor de asigurare a necesarului de masă lemnoasă pentru sezonul de încălzire 2022-2023 pentru toată populația care utilizează această sursă alternativă de încălzire, inclusiv monitorizarea menținerii unui preț rezonabil de comercializare a masei lemnoase Considerând creșterea semnificativă a prețurilor la gazele naturale importate și tendințele anilor precedenți când se înregistrau majorări a prețului de import a gazelor naturale, se majora și cererea de lemne de foc. Prin urmare, se estimează majorarea volumului brut de masă lemnoasă destinată recoltării pentru anul 2022 de la 486,2 mii m3 la 650,0 mii m3, din contul volumului de masă lemnoasă destinat recoltării în trimestrul I a anului 2023, și	2022-2023	Ministerul Mediului Agenția „Moldsilva”

	anume prin demararea lucrărilor silvotecnice în trimestrul IV al anului 2022.		
14	Asigurarea verificării stării funcționale și disponibilității în instituțiile medicale a unităților de generare a energiei electrice de rezervă pentru utilizarea acestora în caz de necesitate	30.09.2022	Ministerul Sănătății
15	Asigurarea inventarierii stocurilor de combustibili la instituțiile medicale necesare pentru sursele de generare a energie electrice și întreprinderea măsurilor necesare pentru suplinirea acestora	30.09.2022	Ministerul Sănătății
16	Desemnarea unei persoane responsabile, pentru fiecare instituție subordonată, care să monitorizeze, verifice și să asigure consumul rațional de resurse energetice, și să asigure menținerea temperaturii interioare recomandate în cadrul clădirii specifice tipului de activitate	15.09.2022	Agencia Proprietății Publice (APP) Cancelaria de Stat Autorități publice centrale (APC) Se recomandă APL
17	Actualizarea listei consumatorilor protejați și întreruptibili, în conformitate cu prevederile HG nr. 207/2019 pentru aprobarea Regulamentului și Planului de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale	30.09.2022	„Moldovatrangaz” SRL Operatorii sistemelor de distribuție
18	Asigurarea stocării volumului maxim posibil de gaze naturale în rețelele de transport gestionate	31.10.2022	SRL „Moldovatrangaz” „Vestmoldtransgaz” SRL SA „Moldovagaz”
19	Asigurarea înregistrării valorii maxime pozitive a limitei contului de echilibrare operațională (OBA) pentru fiecare punct de interconectare a operatorilor sistemului de transport adiacenți din Ucraina și Republica Moldova, România și Republica Moldova, stabilite în Acordurile de interconectare între operatorii sistemului de transport adiacenți respectivi	31.10.2022	„Moldovatrangaz” SRL „Vestmoldtransgaz” SRL SA „Moldovagaz”
20	Reconectarea clădirilor instituțiilor publice la sistemele de alimentare centralizată cu energie termică, unde este posibil din punct de vedere tehnic	01.10.2022	SA „Termoelectrica” SA „CET-Nord”
21	Întreprinderea măsurilor necesare pentru creșterea numărului de clădiri a instituțiilor publice ce ar putea fi conectate la sistemele de alimentare centralizată cu energie termică	2022-2023	SA „Termoelectrica” SA „CET-Nord”
22	Crearea și menținerea de către CET-uri a stocurilor de combustibil alternativ necesare	01.10.2022	SA „Termoelectrica” ICS „Moldova-Zahar” SRL;

	pentru producerea energiei electrice și termice		IM “Südzucker Moldova” SA
23	Crearea și menținerea stocurilor de combustibil alternativ pentru producerea energiei termice la Centralele termice din mun. Chișinău, mun. Bălți și din alte localități, unde este posibil din punct de vedere tehnic	01.10.2022	SA „Termoelectrica”, SA „CET-Nord”, alții
24	Crearea și menținerea de către consumatorii întreruptibili a stocurilor de combustibil alternativ necesare pentru asigurarea activității	01.10.2022	Consumatorii întreruptibili
25	Întreprinderea acțiunilor necesare pentru asigurarea activării la orice moment alimentării consumatorilor prin intermediul altor scheme de aprovizionare cu energie electrică, decât cele tradiționale	01.10.2022	ÎS „Moldelectrica”
26	Actualizarea la zi a listei din Normativul de deconectări manuale ale unor categorii de consumatori de energie electrică, precum și a listei din Normativul de limitare a consumului de energie electrică pe tranșe în situații deosebite în sistemul electroenergetic	30.09.2021	ÎS „Moldelectrica” SA “RED-Nord” ÎCS „Premier Energy Distribution” SA
27	Verificarea activităților întreprinse de instituții/autorități în scopul pregătirii obiectelor și sistemelor de alimentare cu energie termică și energie electrică ale întreprinderilor gospodăriei comunale, fondului locativ, instituțiilor bugetare, instituțiilor bugetare, precum și ale operatorilor de sistem, unităților termoenergetice”	15.10.2022	Agencia Supraveghere Tehnică și Organul Supravegherii Energetice de Stat
28	Colectarea informației privind volumul de combustibil solid/biomasă disponibil și cel necesar centralelor termice instalate la instituțiile publice ce funcționează pe acest tip de combustibil, și oferirea suportului instituțiilor în procesul de aprovizionare cu combustibil	01.10.2022	Agencia pentru Eficiență Energetică
29	Monitorizarea consumului de resurse energetice de către sursele de energie ale instituțiilor publice pentru sezonul de încălzire și înaintarea, după caz, a propunerilor de îmbunătățire a programelor de eficiență energetică și valorificare a surselor de energie regenerabile în cadrul autorităților administrației publice centrale și locale	2022-2023	Agencia pentru Eficiență Energetică

30	Continuarea organizării seminarelor tematice, ședințelor de lucru cu Managerii energetici raionali, operatorii de cazane, administratorii instituțiilor publice, producătorii de biomasă etc. privind necesitatea utilizării centralelor termice pe biomasă precum și necesitatea reducerii consumurilor de energie în cadrul instituțiilor publice	2022-2023	Agencia pentru Eficiență Energetică APL
31	Elaborarea și lansarea campaniilor de informare privind importanța utilizării altor resurse energetice alternative de producere a energiei termice (biomasă, cărbune, energie electrică), unde este posibil din punct de vedere tehnic, în sensul reducerii consumului de gaze naturale	15.09.2022	Agencia pentru Eficiență Energetică
32	Elaborarea și lansarea campaniilor de informare privind măsurile necesare a fi întreprinse de cetățeni în scopul reducerii consumului de resurse energetice: izolarea termică a clădirilor, utilizarea termostatelor de ambianță, reducerea temperaturii interioare, etc..	15.09.2022	Agencia pentru Eficiență Energetică
33	Implementarea măsurilor de eficientizare a consumului de energie în clădiri publice conform recomandărilor autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice (un Plan model de măsuri se prezintă în tabelul nr. 6)	2022-2023	Agencia pentru Eficiență Energetică APC Se recomandă APL

Tabelul 9 descrie măsurile de reducere și atenuare a impactului în caz de limitare a furnizării gazelor naturale a fi întreprinse de autoritățile responsabile desemnate conform acestuia, cât și volumul gazelor naturale a fi reduse/ suplinate.

Tabelul 9

Măsuri de reducere și atenuare a impactului limitării gazelor naturale

Nr.	Măsuri de reducere a consumului de gaze naturale	Gaze naturale estimate a fi reduse/suplinate, mil. m ³	Responsabil
1.	Monitorizarea, verificarea și asigurarea zilnică a consumului rațional de resurse energetice și asigurarea menținerii temperaturii interioare recomandate în cadrul clădirilor de către persoana desemnată responsabilă, conform Planului model prezentat în tabelul 10, rezultând o reducere medie a consumului	18	APP Cancelaria de Stat APC Se recomandă APL

	de energie cu 10% pentru clădirile publice și comerciale		
2.	Informarea regulată, prin toate sursele de comunicare, a consumatorilor finali în vederea reducerii consumului de resurse energetice și menținerea unui nivel minim necesar a consumului pe întreg sezonul de încălzire, ceea ce va asigura o reducere de 3%.	11	AEE, MIDR
3.	Reconectarea și utilizarea în cadrul instituțiilor publice a cazanelor care funcționează pe biomasă, în mod exclusiv	7	Se recomandă APL
4.	Întreprinderea măsurilor de asigurare a necesarului de masă lemnoasă pentru sezonul de încălzire 2022-2023 pentru toată populația care utilizează această sursă alternativă de încălzire, inclusiv monitorizarea și luarea de măsuri în vederea menținerii unui preț rezonabil de comercializare a masei lemnoase	48	Ministerul Mediului Agenția „Moldsilva”
5.	Întreprinderea măsurilor de asigurare a necesarului de cărbune pentru sezonul de încălzire 2022-2023 pentru toată populația care utilizează această sursă alternativă de încălzire, inclusiv monitorizarea și luarea de măsuri în vederea menținerii unui preț rezonabil de comercializare a cărbunelui	45	Sectorul privat
7.	Reducerea temperaturii agentului termic livrat în cadrul sistemului centralizat de producere a energiei termice cu până la 10 %, în condițiile respectării valorilor minime normate	13	SA „Termoelectrica” SA „CET Nord”
7.	Trecerea consumatorilor întreruptibili, în termeni cât mai restrânși la producerea energiei electrice și termice din surse alternative de combustibil	10	ICS ”Moldova-Zahar” SRL; IM “Südzucker Moldova” SA
8.	Trecerea producătorilor de energie în termeni cât mai restrânși la producerea energiei electrice și termice din surse alternative de combustibil. Măsura se aplică CET-urilor care dispun de infrastructura necesară pentru utilizarea combustibilului alternativ	264	SA „Termoelectrica”
9.	Utilizarea valorii maxime a limitei contului de echilibrare operațională pentru fiecare punct de interconectare a operatorilor sistemului de transport adiacenți din Ucraina și Republica	17	„Moldovatransgaz” SRL „Vestmoldtransgaz” SRL SA „Moldovagaz”

	Moldova, România și Republica Moldova, stabilite în Acordurile de interconectare între operatorilor sistemului de transport adiacenți respectivi		
10.	Utilizarea stocurilor de gaze naturale din rețelele de transport gestionate de operatorii sistemului de transport licențiați	19 (14,2+4,8)	Moldovatransgaz” SRL „Vestmoldtransgaz” SRL SA „Moldovagaz”
11.	Utilizarea stocurilor strategice de gaze naturale disponibile	24,5	SA „Moldovagaz” SA „Energocom”
12.	Deconectarea consumatorilor întreruptibili conform HG 207/2019	104	SRL „Moldovatransgaz” Operatorii sistemului de distribuție
13.	Accesarea sumelor disponibile conform Acordului de împrumut dintre RM și BERD, în vederea realizării proiectului „Securitatea Furnizării Gazelor Naturale”	200	MIDR SA „Energocom”
14.	Analizarea posibilităților de reducere a consumului de energie electrică în cadrul sistemelor de iluminat public și cel neesențial (publicitar, arhitectural, etc.) și, în caz de necesitate, optimizarea programului de funcționare a acestora.	-	APC Se recomandă APL
15.	Analizarea posibilităților și, în caz de necesitate, organizarea procesului de învățământ la distanță/on-line pentru instituțiile de învățământ, unde nu există alte surse de încălzire.	-	Ministerul Educației și Cercetării
16.	Trecerea consumatorilor întreruptibili la utilizarea combustibililor alternativi (biomasă, cărbune, păcură) și la surse alternative (generatoare electrice, etc.), unde este posibil din punct de vedere tehnic	-	Agenți economici
17.	Procurarea gazelor naturale de la comercianți alternativi, din piețele internaționale de gaze naturale	-	SA „Moldovagaz” SA „Energocom”
18.	Reducerea temperaturii agentului termic, cu 10%, în încăperile administrative și cele de producție (sectoare de exploatare), fără a scădea sub nivelul minim necesar întru asigurarea condițiilor micro climatice favorabile	-	Cancelaria de Stat APC Se recomandă APL
19.	Limitarea, la maxim, a temperaturii interioare în afara programului de lucru și în weekend	-	Sector public Sector privat

20.	Limitarea, optimizarea programelor de funcționare a bazinelor de înot	-	Sector public Sector privat
21.	Limitarea temperaturii interioare la 19 °C în cadrul hotelor, restaurantelor, clădirilor comerciale, publice, gospodării casnice	-	Sector public Sector privat
22.	Optimizarea programului de lucru (schimburi de lucru de acasă, program redus de activitate)	-	Sector public Sector privat
23.	Trecerea, unde este posibil din punct de vedere tehnic la utilizarea surselor de producere a energie termice, altele decât gaze naturale (biomasă, cărbune, energie electrică)	-	Sector public Sector privat
24.	Import de energie electrică din SE al Ucrainei și din ENTSO-E, Europa Continentală	-	Participanții la piața energiei electrice
25.	Limitarea consumului de energie electrică prin deconectarea consumatorilor non-casnici sau implementarea programelor de deconectare în evantai	-	ÎS „Moldelectrica” SA „RED-Nord” ÎCS „Premier Energy Distribution” SA
26.	Utilizarea la necesitate în cadrul instituțiilor medicale a unităților de generare a energiei electrice proprii	-	Ministerul Sănătății
27.	Asigurarea alimentării consumatorilor prin intermediul altor scheme de aprovizionare cu energie electrică, decât cele tradiționale, funcție de noua configurație de consum	-	ÎS „Moldelectrica”

Persoana desemnată responsabilă conform acțiunii nr. 16 din tabelul nr. 8 va asigura verificarea și asigurarea zilnică a consumului rațional de resurse energetice și asigurarea menținerii temperaturii interioare recomandate în cadrul clădirilor de către persoana desemnată responsabilă, conform Planului model prezentat în tabelul 10.

Tabelul 10

Plan model măsuri de eficientizare a consumului de energie în clădiri publice conform recomandărilor autorității responsabile de implementarea politicilor în domeniul eficienței energetice

Nr. crt.	Obiective și măsuri	Responsabil	Perioada de implementare											
			2022						2023					
			VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI

[illegible]

[illegible]

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023

1. Autorul proiectului și, după caz, a participanților la elaborarea acestuia

Proiectul hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023 este elaborat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Republica Moldova este dependentă de importurile de gaze naturale, practic 100% sunt livrate de compania rusă SAP „Gazprom”. În același timp, Republica Moldova nu dispune de capacități de stocare a gazelor naturale, gazele naturale pot fi stocate doar în statele vecine. Aprovizionarea și infrastructura de gaze naturale din regiunea transnistreană nu se află sub controlul Guvernului Republicii Moldova. Gazele naturale sunt principala resursă utilizată pentru producerea energiei electrice și termice - ceea ce duce la o fluctuație sezonieră a cererii la nivel de țară.

Prelungirea războiului din Ucraina și incertitudinea privind evenimentele ce vor urma, perpetuează situația de criză, inclusiv, în domeniul energetic. Astfel, în contextul în care Federația Rusă deține o poziție importantă (dominantă) pe piețele energetice, practic orice acțiune realizată de către aceasta legată de impunerea unor limitări în furnizarea resurselor energetice cât și sancțiunile aferente domeniului energetic aplicate de către alte state, se reflectă în mod direct asupra stabilității piețelor energetice și a predictibilității prețurilor la aceste resurse. Cele mai vulnerabile în acest plan, fiind statele în curs de dezvoltare și care sunt dependente de importurile de resurse energetice.

Criza a evidențiat, de asemenea, vulnerabilitățile structurale legate de eficiența energetică și de lipsa de diversificare a aprovizionării. Criza de pe piețele globale de energie are un impact semnificativ asupra prețurilor bunurilor de consum, punând astfel presiune asupra veniturilor, în special ale gospodăriilor vulnerabile, în care ponderea cheltuielilor în coșul unic de consum pentru resursele energetice este una înaltă.

Deși, există în prezent un contract de furnizare a gazelor naturale pe un termen de cinci ani între SA „Moldovagaz” și SAP „Gazprom”, în continuare, persistă riscul privind rezilierea unilaterală a Contractului din cauza neexecutării auditului datoriilor financiare, astfel existând riscul ca în orice moment livrările de gaze naturale să fie limitate sau sistate. Totodată, există riscul lipsei unor surse (alternative) sigure și competitive de import a gazelor naturale, în sensul achiziționării acestora la prețuri rezonabile și transportul lor către Republica Moldova (inclusiv, prin gazoductul Transbalcanic în flux invers).

Prin urmare, pentru a dispune de posibilitatea intervenției prompte în scopul asigurării securității aprovizionării cu resurse energetice, situația excepțională pe piața gazelor naturale - situație de alertă constatată/declarată prin Dispoziția Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova din 13.10.2021 (Proces verbal nr. 12-53-242-7749) în conformitate cu prevederile Regulamentului și Planului de acțiuni privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 207/2019, a fost menținută până în prezent, iar prin Hotărârea Parlamentului nr. 245/2022 a fost prelungită cu 60 zile, începând cu 08.08.2022, starea de urgență declarată pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Considerând riscurile existente în privința securității aprovizionării Republicii Moldova cu energie electrică și gaze naturale, prin prezenta hotărâre se propun mai multe măsuri de prevenire și atenuare a

impactului asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării de gaze naturale.

În acest context, pe plan european este de menționat și publicația Comisiei Europene din 18 mai 2022 „Comunicarea Uniunii Europene privind economiile de energie”, în care se prezintă în detaliu schimbările comportamentale pe termen scurt care ar putea reduce cu 5 % cererea de gaze naturale și petrol și încurajează statele membre să lanseze campanii de comunicare pe acest subiect destinate gospodăriilor și întreprinderilor. Totodată, conform comunicatului Comisiei Europene din 20 iulie 2022, Comisia a propus un nou instrument legislativ și un Plan european de reducere a cererii de gaze în Europa cu 15% până la 31 martie 2023, fiind menționat că, toți consumatorii, administrațiile publice, gospodăriile, proprietarii de clădiri publice, furnizorii de energie și industria pot și ar trebui să ia măsuri pentru economisirea gazelor naturale.

3. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Scopul principal al proiectului constă în identificarea și realizarea în termeni utili a unor măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării de gaze naturale.

Principalele prevederi ale proiectului de hotărâre sunt:

1. Instituirea Comisiei guvernamentale de coordonare a măsurilor de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale și pregătirea pentru perioada sezonului de încălzire 2022-2023, precum și componența instituțională a acesteia;

2. Analiza potențialelor riscuri în cazul unor limitări sau sistări de gaze naturale (analizate 3 scenarii cu probabilități de limitare a furnizării gazelor naturale în proporții de 35%, 50% și 100%);

3. Stabilirea măsurilor necesare a fi întreprinse de autorități/întreprinderi întru prevenirea și atenuarea impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale;

Modificarea pct. 33 din anexa nr. 1 și pct. 24 din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 207/2019 ce prevede criteriile de identificare a consumatorilor protejați. Modificarea propusă are drept scop majorarea numărului de consumatori protejați, prin includerea la această categorie a tuturor întreprinderilor mici și mijlocii cu un consum mediu zilnic mai mic de 600 m³/zi, precum și a centralelor electrice cu termoficare care livrează energie termică consumatorilor protejați și nu pot utiliza alte tipuri de combustibil. Conform prevederilor Regulamentului (UE) 2017/1938 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze, întreprinderile mici și mijlocii și prestatorii de servicii sociale esențiale, pot fi definiți ca consumatori protejați, doar în cazul în care consumul de gaze naturale cumulativ nu depășește mai mult de 20 % din consumul anual de gaze al țării. Astfel, întru asigurarea respectării acestei condiții, a fost propusă admiterea ca consumatori protejați doar a întreprinderilor mici și mijlocii cu consumul mediu zilnic mai mic de 600 m³/zi, care corespunde și Categoriei E stabilite în Regulamentul cu privire la modul de măsurare a gazelor naturale în scopuri comerciale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 297/2022.

Prevederile proiectului urmează să intre în vigoare la momentul publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ținând cont de necesitatea aplicării imediate a măsurilor de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării gazelor naturale, prevăzute în Anexa nr. 2 la proiectul hotărârii.

Pe termen scurt și mediu, Guvernul Republicii Moldova intenționează să acorde prioritate consolidării securității și eficienței energetice. Pe lângă modificările aduse legislației din domeniul gazelor naturale și energiei electrice, în anul 2022 este programată începerea implementării unui proiect vast care vizează îmbunătățirea eficienței energetice a clădirilor publice, care se preconizează să reducă semnificativ cererea de energie, contribuind astfel la prevenirea unor potențiale crize energetice, precum și la reducerea impactului creșterii prețului la gazele naturale. Suplimentar, proiectul va reprezenta un semnal al angajamentului ferm al Guvernului de a pune în aplicare politici și măsuri care urmăresc accelerarea tranziției către o economie circulară și ecologică, care constituie, de asemenea, un obiectiv de dezvoltare inclus în Programul de guvernare aprobat de Parlament.

4. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

5. Fundamentarea economica-financiară

Măsurile de prevenire și atenuare a impactului asupra prețurilor și securității aprovizionării cu resurse energetice a Republicii Moldova în caz de limitare a furnizării de gaze naturale, prevăzute în Anexa nr. 2 la proiectul hotărârii de Guvern, impun alocarea mijloacelor financiare suplimentare de la bugetul de stat.

Urmare consultării autorităților publice responsabile pentru realizarea unor măsuri ce vor avea impact asupra bugetului de stat, se estimează a fi necesare **cheltuieli bugetare adiționale la cele planificate în anul 2022** în valoare de cca. 1 355 mil. lei, iar pentru anul 2023 întru realizarea măsurilor prevăzute în Planul respectiv va fi necesară planificarea în bugetul de stat a resurselor financiare în valoare de cca. 5348 mil. lei. Conform estimărilor Ministerului Muncii și Protecției Sociale în partea ce ține de alocarea resurselor în Fondul pentru reducerea vulnerabilității energetice (Legea nr. 241/2022), la valoarea tarifului actual de gaze naturale, pentru menținerea costurilor finale în factură pentru consumatori la niveluri comparabile cu cele de anul trecut în următoarea perioadă de iarnă vor fi necesare mijloace financiare pentru acordarea compensațiilor consumatorilor casnici în valoare de 1 mlrd. lei pe lună.

Totodată, este de menționat că, la această etapă este dificil a fi prognozate cheltuielile pentru fiecare măsură preventivă/de atenuare cu impact asupra bugetului, reieșind din existența mai multor incertitudini, cum ar fi nivelul de criză energetică (ca nivelul de limitare a furnizării gazelor naturale de 35%, 50%, 100%), sau chiar lipsa apariției limitării furnizării de gaze naturale; condițiile meteorologice în cadrul sezonului de încălzire 2022-2023, care au un impact direct asupra consumului de resurse energetice; volatilitatea ridicată a prețurilor pentru resurse energetice în această perioadă etc.

Astfel, după caz, cheltuielile suplimentare necesar a fi suportate de către autoritățile publice responsabile pentru realizarea Planului de măsuri de prevenire și atenuare, care nu sunt acoperite de către Legea nr. 205/2021 bugetului de stat pentru anul 2022, urmează a fi acoperite din surse bugetare sau alte surse financiare identificate pe parcursul implementării Planului respectiv, în procesul de rectificare a Bugetului de stat pentru anul 2022.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul hotărârii de Guvern prevede modificarea pct. 33 din anexa nr. 1 și pct. 24 din anexa nr. 2 la Hotărârea Guvernului nr. 207/2019, care stabilește criteriile de identificare a consumatorilor protejați.

Totodată, în contextul modificării respective la Hotărârea Guvernului nr. 207/2019, este necesară modificarea/ajustarea noțiunii de „consumator protejat” prevăzută la pct. 5 din Codului rețelelor de gaze naturale, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 420/2019.

Pentru unele măsuri de prevenire și atenuare a impactului crizei energetice în caz de limitare a furnizării gazelor naturale, pentru realizarea în termen și obținerea anumitor facilități ar putea fi necesară aprobarea unor derogări de la actele normative în vigoare.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În vederea respectării prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost supus consultărilor publice prin plasarea acestuia pe pagina web a ministerului și pe platforma guvernamentală particip.gov.md -

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-hotararii-guvernului-cu-privire-la-aprobarea-unor-masuri-de-prevenire-si-atenuare-a-impactului-crizei-energetice-in-caz-de-limitare-a-furnizarii-gazelor-naturale-si-pregatirea-pentru-perioada-sezonului-de-incalzire-2022-2023/9433>

Proiectul a fost avizat de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Mediului, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Economiei, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Sănătății, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, Agenția Rezerve Materiale, Agenția „Moldsilva” etc., propunerile și opiniile

căroră au fost examinate la etapa de definitivare a proiectului, cu reflectarea rezultatelor în Tabelul de sinteză.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul a fost supus expertizei anticorupție potrivit art. 35 din Legea cu privire la actele normative, fiind solicitată efectuarea expertizei de către Centrul Național Anticorupție. Prin scrisoarea nr. 06/2-4597 din 08 august 2022, Centrul Național Anticorupție a prezentat opinia asupra acestui proiect, care a fost inclusă în tabelul de sinteză, fiind comunicat că proiectul prenotat nu este pasibil de expertiza anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate cu legislația Uniunii Europene

Proiectul hotărârii de Guvern nu conține norme privind armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul a fost supus expertizei juridice în conformitate cu art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. Ministerul Justiției, prin scrisoarea nr. 04/7035 din 08.08.2022, a prezentat opinia asupra acestui proiect, care a fost inclusă în tabelul de sinteză.

11. Constatările altor expertize

Proiectul nu conține prevederi de reglementare a activității de întreprinzător în contextul Legii nr. 235/2006 cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător, astfel decăzând necesitatea examinării acestuia de către Grupul de lucru pentru reglementarea activității de întreprinzător. De asemenea, proiectul nu cade sub incidența altor expertize necesare a fi efectuate în condițiile Legii nr. 100/2017.

Secretar General

Lilia DABIJA